

door Rudolf Weise

'Te velde' in Frankrijk tussen 17 mei en 31 augustus 1940

Het algemeen idee van het commando van de Belgische Militaire Medische Dienst bestond er dus in:

1. Een medische voorpost op te richten in Noord-Frankrijk, meer bepaald te Berck-Plage aan de Franse kust.
2. Een tweede echelon dieper in Frankrijk, te Nantes.

De geplande evacuatie zou verlopen:

1. Bij middel van sanitaire treinen die de zieken en gewonden uit de Belgische militaire hospitalen en instellingen (MH, Reserve MH en Aanvullende MH) naar Berck zouden afvoeren.
2. Het daarbij horende hospitaalmateriaal zou overgebracht worden naar dezelfde bestemming met voertuigenkonvoien langs de weg. Met het voertuigenkonvoi van het AMH Gent zal ik vier maanden door Frankrijk trekken. Het hierna volgend relaas van mijn belevenissen tijdens deze veldtocht is hoofdzakelijk gebaseerd op mijn persoonlijke herinneringen die ik voor alle zekerheid reeds lang geleden optekende. De reisweg en sommige gebeurtenissen reconstrueerde ik aan de hand van notities in een zakboekje van mijn vader uit die tijd.

Vrijdag 17 mei 1940

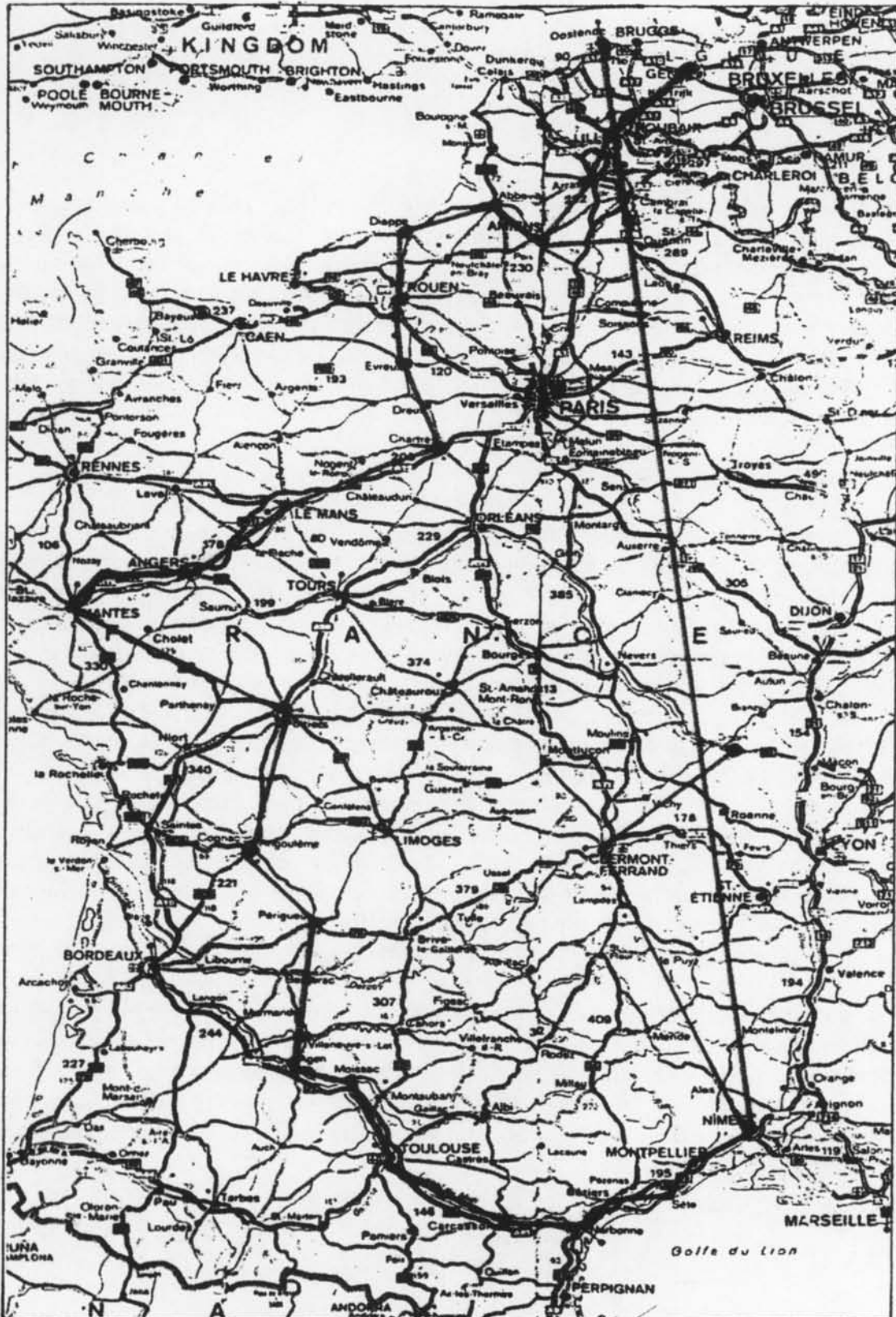
Ik ben elf jaar oud wanneer mijn vader ons 's avonds thuis afhaalt met een personenwagen. Vier dagen voordien, op 13 mei, heb ik mijn plechtige communie gedaan waarvan ik het voortdurend sirenegeloei onthouden heb toen we in de kerk zaten. Afreis uit de Fortstraat 130 te Oostende naar het AMH gelegerd in het Feestpaleis te Gent. Op vraag van mijn oom en tante, die voor haar veiligheid vrezen, nemen mijn ouders mijn nichtje Yvonne Deconinck mee. Het meisje is negentien. Aankomst te Gent waar zieken en gekwetsten reeds ingescheept zijn aan boord van een sanitaire trein.

Zaterdag 18 mei 1940

Na een slapeloze nacht met veel afweergeschut en een bombardement, vertrekken we met een colonne voertuigen uit Gent naar Rijsel Frankrijk. De voorziene bestemming is Berck-Plage. Het konvoi bestaat uit een allegaartje, meestal opgeëiste voertuigen, waaronder een autocar voor de verpleegsters en een grote rode camion van de brouwerij Meiresonne. Zoals de meeste andere voertuigen is deze zorgvuldig afgedekt met een reusachtig dekzeil gemerkt met een Rode-Kruisteken. Wij, dat zijn mijn moeder, mijn nichtje, mijn tweejarig zusje Solange, mijzelf en de chauffeur, reizen tamelijk comfortabel met de personenwagen, een 'Packard', waarmee we te Oostende afgehaald werden. Het begeleidend personeel: beroepsmilitairen en reservisten, dokters waaronder de directeur van het AMH reservemajoor-geneesheer Cambrelin en zijn staf, chauffeurs, verpleegsters, verplegers waaronder een aantal seminaristen en novicen, koks en bedienden. Alle voertuigen dragen links onder op hun voorruit een identificatieteken van het AMH, een soort '*Laissez-passer*'.

Op een pleintje te Rijsel geeft een overjaars vrachtwagentje, een museumstuk uit de jaren 1914-18, reeds de geest. Het materiaal wordt overgeladen en het autootje in brand gestoken. We overnachten in het leegstaande '*Hotel Moderne*'. Het gebouw is alles behalve modern. Het is er vuil en we krijgen er ons eerste ongedierte, wandluizen, te zien.

REISWEG VAN HET AMH IN FRANKRIJK



Gezien de onhoudbare toestand in Noord-Frankrijk, door de stromen vluchtelingen die de wegen versperren, de konvooien gevechtseenheden: Franse en Engelse, die in deze chaos hun weg trachten te vinden maar vooral door de snelle opmars van de Duitsers waarvan de tanks van het 19e Pantsercorps van generaal Heinz Guderian (1888-1954) ons op de hielen zitten en waardoor een omsingeling dreigt, wordt de colonne van zijn oorspronkelijke reisroute afgeleid en trekken we dieper Frankrijk in. Zoals in het eerste deel beschreven loopt de trein met de zieken en gewonden van het AMH vast te Rang-du-Fliers. Gevluchte manschappen van het niet verplegend personeel zullen ons later in Nantes vervoegen nadat ze op eigen kracht gans Frankrijk doorkruist hebben.

Zondag 19 mei 1940

Rijsel-Arras-Amiens

Arras wordt door de Duitse 'Luftwaffe' gebombardeerd. We zitten er middenin doch we ontsnappen aan het ergste. Ook in Amiens komen we in een bombardement terecht. De colonne maakt snelheid doch deze keer hebben we prijs. Een bom valt op enige afstand voor één van onze voertuigen op de weg. Een stuk steen dat door de voorruit vliegt treft de chauffeur in het gelaat. Op de bochtige weg gaat de wagen daardoor rechtdoor en knalt tegen een blinde muur. De auto is zwaar beschadigd en onbruikbaar. Er is geen tijd om te herstellen. De ernstig gewonde chauffeur wordt zo goed mogelijk verzorgd. Tot overmaat van ramp valt ook nog één van onze voertuigen in panne. Dit wordt blijkbaar geen plezierreis!

Amiens-Abbeville-Le Tréport-Dieppe

Tussen Amiens en Abbeville scheren plots Duitse jachtvliegtuigen over de colonne. Het gebeurt verrassend snel. Er is geen tijd om te schuilen. Ze moeten de Rode-Kruistekens gezien hebben en beschieten ons gelukkig niet. In Abbeville worden we in de late namiddag weer eens flink gebombardeerd. Franse militairen dragen, onder het bloed zittende, gekwetsten op brancards langs ons voertuig. We steken de rivier Somme over. Overal onderweg ontmoeten we massa's vluchtelingen. In de grachten achtergelaten auto's, waaronder soms zeer mooie, met ledige benzinetanks. Verlaten, stukgeschoten- of gebombardeerd legermateriaal langs de zijanten van de wegen. Franse en Engelse troepenkonvooien op mars naar het noorden. Op onze trek stoppen we nogal dikwijls bij stations en militaire vliegvelden, militaire doelwitten bij uitstek. Dit jaagt ons bij luchalarm regelmatig de stuipen op het lijf. Dokters zijn blijkbaar niet geschoold voor dit soort militaire operaties. We zien ook regelmatig vliegvelden met op de grond stukgebombardeerde vliegtuigen van de Franse Luchtmacht. Ik heb nooit Franse gevechtsvliegtuigen in de lucht gezien. Het dient echter gezegd dat de echte gevechten zich één volle dag achter ons afspeelden. Op maandag 20 mei in de avond veroverde pantsergeneraal Heinz Guderian Abbeville waar we de dag voordien nog doorgetrokken waren. Tussen Le Tréport en Dieppe volgen we eventjes de kust.

De Duitsers vorderen nog steeds snel. Overal achter ons blazen Franse genietroepen bruggen op. Soms zo dicht achter ons dat we de brug de lucht zien ingaan. Soms worden wij, enkele vrouwen en de kinderen, in een ambulancewagen door de Franse controleposten en wegversperringen gesmokkeld. Het was dan van: 'mondje dicht'. Ziekenwagens waren in die tijd nog heilig en werden niet gecontroleerd. Bovendien, wie verwacht nu in een Belgische militaire colonne vrouwen en kinderen aan te treffen?

Dieppe-Rouen

Rouen-Evreux

We gaan terug het binnenland in. We nemen een welkome rust te Evreux waar zich o.a. ook een gemotoriseerde Engelse eenheid bevindt. Op klaarlichte dag, het was erg mooi weer, werpt een

driemotorig Duits transportvliegtuig er een groep parachutisten af. Per vergissing? Niemand begreep wat die daar plotseling kwamen doen. Ze werden warm onthaald. De Engelsen omsingelden snel de landingszone en openden het vuur. De para's werden in de lucht afgeschoten of bij hun landing gevangen genomen. We zien containers (met munitie?) in de lucht ontploffen. De oorlog klopt eventjes aan de voordeur.

We zitten zonder benzine. Een Frans officier weigert ons te bevoorraden. De Franse benzine blijkt echter opgeslagen in Engelse jerrycans. Mijn vader, die in 1914-18 vier jaar in Engeland verbleef en goed Engels spreekt, wendt zich tot de Engelsen. Deze vorderen van de Franse officier hun jerrycans ledig terug waarop de woedende Fransman tot toegeven gedwongen wordt. De colonne wordt bevoorrad. We gaan opnieuw de baan op met bestemming Nantes. Ergens na Evreux, ik weet niet meer juist waar, spelen we aan een wegsplitsing een deel van de colonne en ook mijn vader kwijt. We zullen ze slechts terugzien in Mésanger bij Nantes.

Evreux-Chartres
Chartres-Le Mans
Le Mans-Angers

Vrijdag 24 mei 1940

Angers-Mésanger

Het is vandaag zes dagen geleden dat we Gent verlaten hebben. We worden bij onze aankomst te Mésanger ondergebracht in een schuur. Vóór de schuur ligt een graspleintje. Het geheel is omringd door een muur. We zijn in het departement Loire. We rusten en wachten op de rest van de colonne die ons nog steeds niet vervoegd heeft. Mijn moeder maakt zich ernstig zorgen over vader die maar niet opdaagt.

Ongeveer één week later, op de hoge muur zittend, zie ik hen eindelijk aankomen. Een pak van ons hart. Ik roep naar mijn moeder die samen met mijn zusje en nichtje beneden in het gras zit: "Ma, ze zijn daar"! De mannen zien er uitgeput, vuil en ongeschoren uit. Het wordt een blij weerzien. In vaders helm zit een flinke deuk. Hij heeft mij nooit gezegd wat daarvan de oorzaak was. Ik heb het hem ook niet gevraagd. De mannen deden alleen hun helm aan als een gevaarlijke toestand dit vereiste. Het moet ergens onderweg gestoven hebben.

Ik speel er met enkele andere Belgische kinderen die met ons ook mee zijn en ga nu en dan in de straat eens op bezoek bij de lokale zadelmaker wiens mooi handwerk mij uitermate boeit. We verhuizen ondertussen naar een herberg met wat meer comfort.

Dinsdag 28 mei 1940

België capituleert op 28 mei! Wij, de kinderen, trekken ons daar niet veel van aan maar ik herinner me dat onze ouders en het personeel sterk onder de indruk waren en dat deze gebeurtenis het voorwerp was van geanimeerde gesprekken. Immers, hun statuut van operationele eenheid veranderde daardoor plots compleet. Ze hadden echter opdracht naar Nantes te gaan en zo gebeurde.

Maandag 17 juni 1940

Vertrek uit Mésanger naar Nantes

Nantes is een grote stad. We staan ergens op een pleintje waar mijn moeder, zittend op de boord van het voetpad, mijn zusje voedt en verzorgt. Een gastvrije Franse familie stuurt ons hun dienstmeisje en vraagt ons binnen. Ze wonen in een prachtig herenhuis. Wij: ma, mijn zusje, mijn nichtje en

mezelf, worden bij deze, blijkbaar welstellende, mensen zeer vriendelijk ontvangen en we brengen er de nacht van 17 op 18 juni door. Vader die bij de eenheid bleef, moest om dienstredenen naar het plaatscommando. Ik ga met hem mee op zoek naar landgenoten van wie we weten dat ze ook te Nantes zouden moeten verblijven, burens van ons uit de Fortstraat die mee zijn met het MH van Oostende. Op het plaatscommando ontmoet ik tot mijn vreugde mijn vriend Oscar Vandevelde, zoon van le sergeant-majoor Vandevelde. We brengen enige tijd samen door. Wanneer ik vervolgens te laat thuiskom voor het avondmaal, word ik door onze, wel zeer strenge en aristocratisch uitziende, gastheer ernstig berispt. Ik verstond wel geen Frans maar het gouden zakhorloge dat hij onder mijn neus hield vergde geen nadere uitleg. Hij stuurt me zonder pardon zonder eten naar bed. Ik had reeds alle hoop opgegeven toen het dienstmeisje mij enige tijd later toch eten opdiende: spiegeleieren en boterhammetjes. Gelukkig maar want ik had grote honger. Dan maar eens avondmalen in bed zoals de rijken. Hun zoon, een Franse officier, is te velde. Ik slaap in zijn kamer. Aan de muur hangen zijn foto en zijn degen. Toen wij 's anderendaags afscheid namen tikte onze gastheer mij minzaam op de wang waarbij ik veronderstelde dat hij mij mijn onachtzaamheid van de vorige dag vergeven had. Het was wederkerig.

Dinsdag 18 juni 1940

Nantes-Poitiers
Poitiers-Angoulême

We overschrijden de Loire. Vanaf Poitiers volgen we een tijd de loop van de rivieren Clain en Charente. Sedert de capitulatie van de Belgische strijdmacht op 28 mei, zijn sommige Fransen niet meer zo vriendelijk. Zo weigeren ze ons in sommige etablissementen te bedienen. Het Vlaams dat ze ons horen spreken zal er wellicht voor iets tussenzitten. We werden ook al eens verweten voor 'Sales Boches', een scheldwoord dat bij sommige van onze mannen in het verkeerde keelgat schoot bij zover dat een woedende Gentenaar, een korporaal, bij herhaling dreigde op de snoodaards te schieten. Het blijft echter, gelukkig maar, bij verbaal geweld.

Angoulême-Périgueux
Périgueux-Villeneuve-Agen
Agen-Moissac-Toulouse
Toulouse-Carcassonne

Tussen Toulouse en Carcassonne volgen we de loop van de rivier Garonne. Carcassonne in het Aude departement is een mooie middeleeuwse stad omringd door vestingsmuren. We zitten al meer dan achthonderd kilometer onder Parijs. Spijtig genoeg is er in oorlogstijd geen tijd voor een uitgebreid bezoek. We moeten verder.

Zondag 23 juni 1940

Carcassonne-Montlaur

Montlaur, - een rustig, klein dorpje in de bergen, waar we zullen verblijven tot 13 augustus - ligt midden een uitgestrekte wijnstreek. We worden er ondergebracht in kleine vervallen huisjes bij arme landarbeiders van, naar het schijnt, Spaanse oorsprong. Vluchtelingen van de Spaanse burgeroorlog. Ze werken allen voor de lokale wijnbaron die in een mooi landhuis woont. Middeleeuwse toestanden! Door de spleten in de plankenvloer op de eerste verdieping zien we de

HET AMH GENT TE MONTLAUR IN FRANKRIJK



Deze unieke groepsfoto van een deel van het personeel van het AMH Gent tijdens hun tocht door Frankrijk, werd gemaakt te Montlaur op 25 juli 1940. Op de eerste rij onderaan links: Rudolf Weise, in het midden met de kok zijn zusje Solange. Uiterst rechts in beeld zijn vader 1e Sergeant Michaël Weise.

konijnenhokken en diverse andere rommel op het aarden gelijkvloers. Het wijnvat ontbreekt er ook niet. Onze gastheer doet zelfs 'Pinard', een alledaagse wijn, in zijn soep. Onze mensen die momenteel niet veel om handen hebben, helpen die sukkelaars waar mogelijk. Na enkele dagen zitten we vol vlooiënbeten. Moeder smeert ons dagelijks in met zwavelpoeder. We zien er uit als Chinezen. De soldaten helpen de bevolking bij het graven van een afwateringskanaaltje waarbij ze een nest slangen met jongen storen. Het woedende moederdier dat zijn nest gemaakt heeft onder een rotsblok die toevallig op hun weg ligt, wordt noodgedwongen gedood. Het is erg warm. Wanneer de soldaten wat verpozing zoeken bij hun van zweet doordrongen werk, ga ik met hen zwemmen in een klein meertje naast de bergweg. Er zitten zwarte waterslangetjes in. Ze leven van vis.

Onze werkloze briefdrager brengt van zijn bergwandelingen grote, prachtig gekleurde hagedissen mee. Hij bindt hen een nestel van zijn 'Espadrilles' aan hun staart en laat ze voor hem uitlopen zoals een hondje. Ze worden gedood en de huid afgestroopt. Deze wordt op een houten plankje genageld en gedroogd in de zon.

Maandag 24 juni

Op 24 juni, laat in de avond, staat de ambulance met onze benzinevoorraad in vlam. De brand wordt echter snel bedwongen. Sabotage? Terzelfdertijd verdwijnen twee soldaten-milicien, Schwartz en Crets, met onbekende bestemming. De Spaanse grens is niet zo ver af. Op 14 juli komt Crets terug. Wat er met hem gebeurde en of hij gestraft werd is, mij niet bekend.

Eén van onze koks valt ongelukkig met een fiets op een landwegje. Alhoewel hij slechts wat schaafwonden in het gelaat oploopt sterft hij, ondanks de beste zorgen, enige tijd later, aan tetanus (klem). Hij moet in paardenmest of iets dergelijks gevallen zijn. Onze eerste gesneuvelde!

Mijn nichtje, die goed Frans spreekt, en ik gaan vaak naar het dorpje. De weg doorheen het dorp loopt door een boomgaard en daarin staan vijgenbomen. Ik dacht eerst dat het peren waren maar ik was vlug geleerd. Het is een heel eind in de brandende zon langs een dalende slingerweg. Soms als één van de voertuigen naar het dorp moet krijgen we een lift. Voor de rest verloopt ons verblijf er rustig en voor een elfjarige valt er wel altijd iets te ontdekken en is iedere dag opnieuw een avontuur. De streek is prachtig in deze tijd van het jaar.

Dinsdag 25 juni

Om 01.35 uur de 25e juni en 120000 doden later capituleert Frankrijk. Ze hebben verhoudingsgewijs minder lang gevochten dan ons door hen, op 28 mei, verguisde leger. De Duitse verliezen belopen op dat ogenblik: 27000 doden en 18000 vermisten.

Dinsdag 13 augustus 1940

Montlaur-Narbonne-Béziers-Sète Sète-Montpellier

Gedaan met het schoon leven. We gaan terug de baan op. Ergens onderweg, ik weet niet meer juist waar, staat een Franse militaire colonne voertuigen. Van tussen de voertuigen loopt plots een onoplettende Franse soldaat de weg op recht onder onze 'Fargo'. De ongelukkige wordt eerst zwaar gewond aan het hoofd en dan ook nog overreden en sterft ter plaatse. Onze chauffeur, sterk onder de indruk, staat er wenend bij. Hij was echter verrast en draagt geen schuld. Gelukkig begrijpen de Franse officieren dat. Ons rechtervoorlicht staat volledig verwrongen, ik zie het nu nog duidelijk voor mij. Het onderzoek houdt ons op.

Te Sète, aan de 'Golfe du Lion', mogen we eventjes pootje baden in de blauwe Middellandse Zee.

Het strand ligt er vol keien en heeft een plots verval achter de waterlijn. Dit blijkt gevaarlijk omdat, zoals mij overkwam, men onverwachts in dieper water terecht komt met een nat pak tot gevolg.

Woensdag 14 augustus 1940

Montpellier-Nîmes

Nîmes is een mooie stad met prachtige Romeinse overblijfselen zoals villa's met schone, oude tuinbeelden en een mooie arena. Oudheidkundige geschiedenis heeft mij al altijd geboeid. Ik krijg er mijn eerste polshorloge, gekocht in een lokaal grootwarenhuis. Zo fier als een gieter kijk ik alle vijf minuten hoe laat het is. Waar en hoe we logeerden weet ik niet meer. Oorzaak van dit gat in mijn geheugen is waarschijnlijk het horloge dat op dat ogenblik al mijn aandacht opeiste.

Het effectief van troep en lager kader te Nîmes bedraagt: 51 man waarvan 14 onderofficieren. Te Nîmes wordt sergeant Catreels gedemobiliseerd. Ook voor ons wordt Nîmes het eindpunt van het avontuur. Enkele dagen later zullen wij per trein naar België terugkeren.

Dinsdag 20 augustus

We nemen afscheid van onze militaire vrienden waarmee we gedurende vier maanden lief en leed deelden. Een emotioneel moment waarbij hier en daar een traantje valt. Wellicht dachten toen enkele van de huisvaders aan hun eigen vrouw en kinderen die ze al die tijd niet meer gezien hadden. Vader brengt ons naar het station. Voor ons is de veldtocht ten einde. Hij blijft met zijn eenheid achter. Zij gaan een ander avontuur tegemoet. Op de grens van de demarcatielijn tussen bezet en onbezet Frankrijk doet een Duitse officier, zeer correct, pascontrole op de trein waarbij mijn nichtje zich plots laat ontvallen: "Tante, dit degouteert mij". Die Duitser heeft dat gelukkig niet gehoord.

Na een lange treinreis, met de nodige miserie en veel overstappen, maar zonder ongelukken, komen we heelhuids thuis. Onze familie, die al die tijd zonder nieuws van ons was, is gelukkig ons gezond en wel terug te zien. We hebben elkaar één en ander te vertellen..

Ons huis in de Fortstraat is geplunderd. De kasten werden opengebrouwen, de bodems uit de laden gesneden, enz...Allerlei voorwerpen, papieren, foto's, kleren en vaders uniformen liggen achteraan in onze tuin geworpen. Na maanden in mooi en slecht weer gelegen te hebben is alles grotendeels vernield of zwaar beschadigd. We recupereren wat nog kan. Gezellig thuiskomen is anders! Welke stelende vanden waren hier aan het werk? Moeder moet aan de Duitsers toelating vragen om onze bezittingen te mogen weghalen. Naast de deur, bij de familie van korporaal Tytgat, viel een bom die de keuken en het achterhuis vernielde.

Wat er verder met vader en zijn gezellen gebeurde?

Donderdag 22 augustus

Het militair konvooi verlaat Nîmes, in het departement du Gard. Ze overnachten ergens in de hoeve van Generaal La Fayette.

Vrijdag 23 augustus 1940

Larivière

Ze overnachten er.

Zaterdag 24 augustus 1940.

Clermont-Ferrand

Ze blijven er tot 29 augustus.

Donderdag 29 augustus

Clermont-Ferrand - St.Christophe

Vrijdag 30 augustus 1940

St.Christophe

Vertrek naar...

Zaterdag 31 augustus 1940

Paray-le-Monial

Ze worden er met bewijs van militaire eer door de vijand krijgsgevangen genomen. Op woensdag 04 september komt vader aan in Stalag II B te Hammerstein waar hij zal blijven tot zijn repatriëring op 11 december 1940. Via Offlag VI B te Warburg, waaruit hij de 15e vertrekt, komt hij op dinsdag 17 december te Antwerpen aan. Hij overnacht er in het St.Vincentiusinstituut. Op woensdag 18 december 's avonds zien we hem te Oostende terug. 's Anderendaags moet hij zich reeds aanbieden bij de 'Kommandantur'. De oorlog is nog maar pas begonnen!

Enkele nabeschouwingen

Om dit verhaal te besluiten vind ik het gepast hulde te brengen aan de toewijding en inzet van het beroeps- en reservepersoneel van het Medisch Corps: officieren, onderofficieren, korporaals, soldaten en verpleegkundigen die in uiterst dramatische omstandigheden en met erg beperkte middelen hun humanitaire opdracht naar best vermogen trachtten te vervullen.

Hun vijand voerde een offensieve bewegingsoorlog gebaseerd op een compleet nieuwe doctrine, waarbij verrassing en snelheid primeerden en waarop onze manschappen noch materieel, noch mentaal voorbereid waren. Onze strijdkrachten voerden een verdedigingsoorlog waarbij ze doorlopend verplicht werden te wijken voor een superieure overmacht. Deze terugtochten verliepen dan nog dikwijls chaotisch bij gebrek aan coördinatie en goede verbindingsmiddelen. Bovendien waren we, wat strategie en tactische opvattingen betreft, een oorlog te laat. De fortен- en loopgrachtenoorlog was nu toch wel definitief voorbij.

De werking en instandhouding van het basiscentrum van de Medische Dienst te Berck-Plage was daardoor op voorhand tot mislukken gedoemd. Niemand kon dit echter voorzien. Het centrum lag veel te dicht bij een erg beweeglijke, dag aan dag veranderende frontlijn. De hen ter beschikking staande middelen waren onaangepast en /of veel te beperkt. De toevloed van zieken en gewonden overweldigend, te gecentraliseerd! De bevoorrading in het allernoodzakelijkste liep volledig uit de hand. Het medisch personeel heeft mirakels moeten doen om het centrum draaiend te houden. Er was reden tot kritiek, zeer zeker, maar zij deden hun uiterste best. Van de duizenden militaire patiënten stierven er slechts 24. Het waren er 24 te veel maar in dergelijke uiterst moeilijke werkomstandigheden is dit begrijpelijk. Het hadden er veel meer kunnen zijn.

Het medisch centrum van Nantes heeft, door omstandigheden onafhankelijk van hun wil, nooit echt gefunctioneerd. De Duitsers hadden tegen die tijd reeds drie vierden van Frankrijk, met uitzondering van het onbezette zuidelijke deel, onder de voet gelopen.

Ik heb door een speling van het lot vier maanden mogen optrekken met een medische eenheid die niet beter vroeg dan zich op het gepaste moment te mogen inzetten. Het beloop der gebeurtenissen besliste er anders over. Toch grepen ze in waar mogelijk. Zo hielpen ze onder andere met het verzorgen van Franse gekwetste militairen in de stad Cahors.

Deze veldtocht was een hoogtepunt in mijn jeugdig leven. Als elfjarige maakte ik dingen mee waar een ander kind op die leeftijd slechts kan van dromen. Gebeurtenissen die een stempel op mijn jong leven drukten, die mij mijn ganse leven bijbleven. Ik bekeek deze woelige periode ook met andere ogen dan de volwassenen. Voor mij was dit zoiets als soldaatje spelen zij het dan soms op een erg realistische manier. Ik deelde wel hun leven maar hun dagelijkse zorgen en beslommeringen werden mij bespaard en gingen voor het grootste deel aan mij voorbij. Wat mij overwegend bijbleef waren de aangename momenten en /of de gebeurtenissen die mij als kind op de één of andere manier diep getroffen hebben. Ik ben deze mannen en vrouwen echter nooit vergeten. Het waren stuk voor stuk fijne mensen.

De meeste medespelers in dit menselijk drama zijn ondertussen waarschijnlijk overleden. Hun wederwaardigheden moesten toch ooit eens verteld worden. Beschouw het als een soort postume hulde.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

PUBLICATIES:

1. *België in de Tweede Wereldoorlog* - Devos. L - Lefèvre. P - Dr. Boijen. R -1994.
2. *Eigen nota's en familieboek.*
3. *Le Service de Santé-copie slagorde officieren AMH-Gent dossier X - Diensten van de Generale Staf - Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht - Evere.*
4. *Le Service de Santé Belge à Berck (France) en 1940 - Docteur Victor Macquet.*
5. *Totale Oorlog en Revolutionaire Oorlog-Band II en bijlage Atlas II - Henri Bernard-Professor Koninklijke Militaire School (KMS) -1977.*

KAARTEN:

1. Kaart etappes geëvacueerden.
2. Plan van de toestand van het Belgisch leger tussen 25 en 28 mei 1940: zie blz. 2005-165.
3. Reisroute van het AMH in Frankrijk.
4. Toestand van het front op 21 mei 1940: zie blz. 2005-173

FOTO:

Eigen fotoarchief.